

Режим доступу: <http://joeg.oxfordjournals.Org/content/12/2/409.short> - Назва з екрана; Podolny J.M., Page K.L. Network forms of Organizations [Електронний ресурс] // Annual Rev. of Sociology. - 1998. - № 24. - Р. 57-76.

2. Січкаренко К.О. Мережева організація інноваційної діяльності : наукова доповідь / Кирило Олексійович Січкаренко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». - К. , 2015. - 48 с. : табл., рис.

JEL G19

Гудзь Тетяна Павлівна

*к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»
м. Полтава, Україна*

ВПЛИВ КОН'ЮНКТУРИ ВАЛЮТНОГО РИНКУ НА ФІНАНСОВУ РІВНОВАГУ ПІДПРИЄМСТВА

Представлений аналіз впливу зміни валютного курсу української гривні на показники фінансового стану підприємства. Результати дослідження розкривають особливості формування фінансової рівноваги підприємства за умов девальвації та ревальвації національної валюти.

Ключові слова: валютний курс, девальвація, ревальвація, фінансова рівновага підприємства

Валютний канал відображає вплив кон'юнктури валютного ринку на фінансовий стан підприємств внаслідок зміни валютного курсу. Передача валютних імпульсів реальному сектору економіки відбувається двома шляхами: опосередковано через формування загальноекономічних умов господарювання; та безпосередньо через вплив на обсяг гривневого еквівалента показників активів та пасивів підприємств [2, с. 65].

Деталізуємо вплив валютного каналу на внутрішні показники діяльності підприємства, які формують стан його фінансової рівноваги (табл. 1).

Отже, не можна однозначно назвати позитивною чи негативною ні ревальвацію, ні девальвацію національної валюти. Серед негативних наслідків ревальвації перше місце займає зниження ефективності, і навіть можливість виникнення збитковості, на підприємствах-експортерах, які забезпечують приплив іноземної валюти в країну. На другому місці - посилення імпортозалежності економіки внаслідок

формування більш сприятливих, економічно вигідних умов для нарощування імпорту готової продукції порівняно із розвитком власного імпортозамінного виробництва. На третьому місці - зниження купівельної спроможності активів в іноземній валюті, тобто погіршення ліквідності підприємства через втрати від валютного ризику.

Таблиця 1

Порівняння впливу зміни валютного курсу національної валюти на показники фінансового стану підприємства

Показники фінансового стану підприємства	Зміна курсу національної валюти	
	Ревальвація	Девальвація
Ліквідність та платоспроможність		
Купівельна спроможність активів у національній валюті	Збільшується	Зменшується
Купівельна спроможність валютних активів	Зменшується	Збільшується
Обсяг поточних виплат на погашення заборгованості в іноземній валюті	Зменшується	Збільшується
Прибутковість діяльності		
Доходи від експорту вітчизняної продукції	Зменшуються	Збільшуються
Закупівельна вартість імпортованих товарів у гривнях	Зменшується	Збільшується
Процентні доходи за строковими коштами в іноземній валюті, розміщеними у банку	Зменшуються	Збільшуються
Процентні доходи за строковими коштами в національній валюті, розміщеними у банку	Збільшується	Зменшується
Витрати на придбання імпортованої сировини	Зменшуються	Збільшуються
Фінансові витрати по обслуговуванню боргу в іноземній валюті	Зменшуються	Збільшуються
Витрати імпортерів в національній валюті на придбання іноземної валюти	Зменшуються	Збільшуються
Фінансова стійкість		
Обсяг валютних зобов'язань в гривневому еквіваленті	Зменшується	Збільшується
Вартість облігацій, емітованих підприємствами в іноземній валюті	Зменшується	Збільшується

Примітка. Авторська розробка

В свою чергу, девальвація, підтримуючи вітчизняного виробника-експортера, сприяє знеціненню національної валюти та посилює тиск на поточну платоспроможність підприємств, що мають зобов'язання в

іноземній валюті. І залежно від амплітуди девальваційних змін можливим стає виникнення боргової кризи внаслідок істотного збільшення гривневого еквівалента валютної заборгованості суб'єктів господарювання реального сектору економіки.

Так, у 2014р. знецінення гривні по відношенню до долара США у 1,5 рази призвело до триразового зростання простроченої заборгованості підприємств за банківськими кредитами в іноземній валюті [1].

Підсилюючим фактором дію валютного каналу трансмісії є стабільно менший за одиницю рівень відкритості економіки України з 2006р., що свідчить про зростання її імпортозалежності. Так, вітчизняний експорт має сировинну орієнтацію: за останні десять років спостерігається стабільне переважання експорту над імпортом за такими сировинними групами як чорні метали, мідь, деревина, шкірсировина. В той час як за переважною більшістю видів готової промислової продукції обсяги ввезення перевищують експортні поставки.

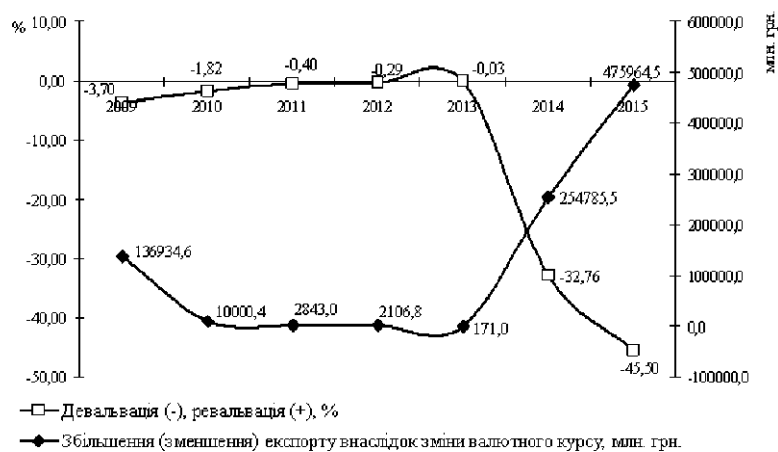
В Україні у 2015 р. перевищення імпорту над експортом за продукцією таких ключових галузей економіки як машинобудування, легка та хімічна промисловості досягло 1,5-2 разів [3]. Сировинний експорт та переважний імпорт готової продукції обумовлюють високу чутливість вітчизняної економіки до цінових коливань та циклічних кризових явищ на світовому ринку. Частково згладити зовнішній вплив або навпаки ускладнити ситуацію спроможна внутрішня валютна політика держави.

З рисунку 1 можемо спостерігати обернений синхронний вплив девальвації і ревальвації гривні на зміну доходів від експорту вітчизняної продукції.

Таким чином, девальвація національної валюти в Україні збільшує гривневий еквівалент чистого доходу від експорту продукції. Експортна орієнтованість промисловості створює додаткові можливості щодо економічного розвитку держави. Однак, експортоорієнтована модель економічного зростання може реалізуватися за сприятливої кон'юнктури на світовому ринку, при насиченості розвиненого внутрішнього ринку якісною продукцією власного виробництва і, звичайно, при домінуванні у структурі експорту готової продукції, а не сировинних ресурсів. В Україні ці умови не виконуються.

За 2011-2015рр. обсяг вітчизняного експорту в доларах США скоротився на 47% [3]. Тому відкритість економіки України обертається для неї високою залежністю від кон'юнктури зовнішнього

ринку, яка при низькій адаптації до нових викликів та розвитку суспільних потреб поглиблює структурні деформації промисловості, закріплюючи за Україною роль постачальника сировини і напівфабрикатів. Зрештою, це позначається на виснажливому та нерациональному використанні природних ресурсів, прогресуванні процесів забруднення і деградації довкілля.

Рисунок 1. Вплив динаміки курсу гривні на доходи від експорту вітчизняної продукції у період із 2009 р. по 2015 р.

Примітка. Розраховано автором за даними валютного курсу та платіжного балансу України, розміщеними на офіційному сайті Національного банку України [1]

Водночас розширення імпорту промислової продукції обмежує розвиток ніші української промисловості на внутрішнього ринку і національні можливості щодо економічного зростання. У сукупності це створює перешкоди формуванню як фінансової рівноваги підприємств, так і макроекономічної рівноваги в державі.

Список використаних джерел:

1. Грошово-кредитна та фінансова статистика: Оперативні дані: Офіційне інтернет-представництво НБУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?sauc1=58127>
2. Єгоричева С.Б. Вплив механізму монетарної трансмісії на фінансовий стан підприємств / С.Б. Єгоричева, Т.П. Гудзь // Фінанси України. - 2013. - №8. - С. 62-72.